

Dit boekje met informatie over de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) legt de belangrijkste onderdelen van de Wmo uit. Wilt u meer weten over de Wmo? Dan is dit een boekje voor u.

De **Wet maatschappelijke
ondersteuning** eenvoudig verteld

MET DE WMO DOET IEDEREEN GEWOON MEE

De **Wet maatschappelijke
ondersteuning** eenvoudig verteld

MET DE WMO DOET IEDEREEN GEWOON MEE

Inleiding

Dit boekje met informatie over de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) legt de belangrijkste onderdelen van de Wmo uit. Wilt u meer weten over de Wmo? Dan is dit een boekje voor u.

Gewoon meedoen

De Wmo zorgt er voor dat iedereen:

- zelfstandig in een huis kan wonen
- met de bus of taxi naar vrienden kan gaan
- zelf zijn boodschappen kan doen in de winkel in de buurt.

Met andere woorden:

de Wmo zorgt er voor dat iedereen gewoon mee kan doen.

Belemmeringen

Voor sommige mensen is het moeilijk om gewoon mee te doen. Omdat ze oud zijn of een beperking hebben. Zij komen dingen tegen in het leven waardoor zij ergens niet kunnen komen of iets niet begrijpen. Bijvoorbeeld drempels, geen lift, moeilijke taal. We noemen dit 'belemmeringen'. De Wmo zorgt er voor dat belemmeringen worden opgelost.

De gemeente

De gemeente voert de Wmo uit. Dat betekent dat de gemeente u ondersteunt als u belemmeringen voelt in het dagelijks leven. De gemeente bepaalt zelf hoe ze dat doet. Maar de gemeente moet wel luisteren naar wat u nodig heeft. De gemeente zoekt samen met u naar de beste oplossing voor goede ondersteuning.

Meedoen

Heeft u het gevoel dat u niet mee kunt doen? Wilt u meer weten over ondersteuning? Ga dan naar het Wmo-loket in uw gemeente.

U kunt ook meepraten over hoe de Wmo bij u in de gemeente is geregeld.

Inhoud

1. Wat is de Wmo?	8
2. Wat kunt u met de Wmo?	12
3. Wat doet de gemeente met de Wmo?	18
4. Hoe regelt u uw ondersteuning met de gemeente?	24
5. Hoe wordt uw ondersteuning betaald?	30
6. Hoe kunt u meepraten over de Wmo?	34
7. Meer informatie	40

Wat is de Wmo?

Wmo betekent: Wet maatschappelijke ondersteuning

Zelfstandig leven

De Wmo zorgt er voor dat u zo lang mogelijk zelfstandig kunt blijven wonen.

Dat u gewoon mee kunt doen in de maatschappij.

En dat u de hulp en ondersteuning krijgt die u nodig heeft.

De gemeente helpt

De gemeente voert de Wmo uit. De gemeente moet u helpen als u voelt dat u niet mee kunt doen in de maatschappij.

Compensatieplicht

De gemeente kijkt samen met u naar wat u nodig heeft om mee te kunnen doen in de maatschappij.

De gemeente zorgt dat er een goede oplossing komt voor uw vraag of probleem.

De oplossing moet zo zijn dat u geen belemmeringen meer voelt om mee te doen.

Dit noemen we de 'compensatieplicht'.

Waarom is de Wmo een belangrijke wet?

Iedereen moet mee kunnen doen.

Mensen met een beperking kunnen dingen tegenkomen in het leven waardoor het moeilijk is om mee te doen:

drempels, geen lift of moeilijke taal.

We noemen dit 'belemmeringen'.

Mensen met een beperking kunnen die belemmeringen tegenkomen:

- bij het zelfstandig wonen in huis
- bij het vervoer naar winkels of familie
- bij het ontmoeten van andere mensen.

De Wmo is er om te regelen dat alle mensen mee kunnen doen.

Belemmeringen:

Mensen met een

beperking kunnen

dingen tegenkomen in

het leven waardoor het

moeilijk is om mee te

doen: drempels, geen

lift of moeilijke taal.

Wat kunt u met de Wmo?

- **Kunt u niet gewoon meedoen in de maatschappij?**
- **Heeft u ondersteuning nodig?**
- **Wilt u meer weten over voorzieningen, hulp en begeleiding?**
- **Dan kunt u naar het Wmo-loket in uw gemeente.**
- **Iedere gemeente heeft een Wmo-loket.**

Vragen over verschillende onderwerpen

Uw vragen kunnen gaan over de volgende onderwerpen:

- hulp om uw huis schoon te houden
- hulp om in alle kamers van uw huis te kunnen komen
- vervoer binnen uw stad of naar een andere stad
- begeleiding bij vervoer
- andere mensen ontmoeten en activiteiten doen
- hulp bij het zoeken naar vrijwilligerswerk
- samen kijken welke hobby of sport leuk voor u is
- samen met lotgenoten iets organiseren.

HUISHOUDELIJKE HULP

Hebt u hulp nodig bij het huishouden? Dan komt er iemand bij u thuis die u helpt met bijvoorbeeld de afwas, strijken, de ramen wassen en schoonmaken.

Als u huishoudelijke hulp nodig hebt, kunt u dit bij de gemeente aanvragen.

Vindt de gemeente ook dat u huishoudelijke hulp nodig heeft?

Dan krijgt u dit ook.

U moet er wel iets voor betalen.

Dit noemen we een 'eigen bijdrage'.

VERVOER

Mensen die niet zelfstandig in hun eigen omgeving kunnen reizen, kunnen aangepast vervoer bij de gemeente aanvragen.

Sommige mensen hebben een aangepast vervoermiddel nodig om naar vrienden te gaan, of naar een club in de buurt. Als u niet met een gewone fiets of auto kunt reizen, dan kunt u bij de gemeente bijvoorbeeld een aangepaste fiets of auto aanvragen. Of een scootmobiel.

De gemeente kijkt of u aangepast vervoer echt nodig heeft.

CONTACTEN IN DE WIJK

Veel mensen met een beperking die in een speciale woonvorm wonen, verhuizen naar de wijk. Soms is er dan niet zoveel contact tussen mensen met een beperking en de andere buurtbewoners.

De Wmo zorgt er voor dat mensen in de wijk meer met elkaar in contact komen.

De gemeente organiseert activiteiten in de wijk.

In buurthuizen bijvoorbeeld. U kunt daar vrijwilligerswerk doen.

Of u kunt er meedoen aan activiteiten die u leuk vindt.

Wilt u zelf iets organiseren? Vraag dan aan de mensen van het Wmo-loket of zij willen meedenken en meehelpen.

HENK WIL NIET EENZAAM ZIJN

Henk woonde vroeger in een gezinsvervangend tehuis. Hij ontmoette daar een vrouw. Henk is later met haar getrouwd. Samen zijn ze zelfstandig gaan wonen in een appartement van de instelling. Tien jaar geleden is de vrouw van Henk overleden. Henk woont nu alleen in het appartement. Hij vindt dat moeilijk.

Ondersteuning nodig

Henk heeft begeleiding nodig bij het wonen. Henk kan ook moeilijk lopen. Hij kan daarom niet zo makkelijk meer zelf naar familie en naar de mensen van de kerk. Als er niets gebeurt, zal Henk eenzaam blijven in zijn appartement. Henk heeft ondersteuning gevraagd bij het Wmo-loket van de gemeente. Hij heeft een scootmobiel gekregen zodat hij nu overal kan komen. Ook heeft Henk hulp in de huishouding gekregen.

Andere mensen ontmoeten

Henk wil graag andere mensen met een verstandelijke beperking ontmoeten. Hij ging eerst naar het ontmoetingscentrum van de instelling. Maar dat is er niet meer omdat er geen geld meer voor is. De gemeente is in het buurthuis een café gestart voor mensen met een verstandelijke beperking. Henk gaat nu bijna iedere dag naar het buurthuis.

Wmo

Door de Wmo kunnen mensen gewoon mee doen in de maatschappij. Henk wilde contact hebben met mensen in de buurt. De gemeente heeft er voor gezorgd dat dit kan. Door te zorgen voor een scootmobiel voor Henk. En voor het café in het buurthuis waar hij andere mensen kan ontmoeten.

Wat doet de gemeente met de Wmo?

De gemeente zorgt er voor dat u de ondersteuning krijgt die u nodig heeft om mee te kunnen doen. Dat kan een voorziening zijn, bijvoorbeeld een rolstoel. Dat kan hulp zijn, bijvoorbeeld bij het doen van het huishouden. Of dat is begeleiding, bijvoorbeeld om ergens naartoe te gaan.

Samen tot oplossing komen

De gemeente mag zelf weten welke ondersteuning zij u biedt. Maar de gemeente kijkt altijd samen met u en de mensen om u heen naar wat u nodig heeft. Samen moet u dan tot de beste oplossing zien te komen. De gemeente beslist als laatste wat er gebeurt.

Wmo-beleid

Iedere gemeente maakt een plan over hoe zij omgaan met de Wmo. Dit noemen we Wmo-beleid.

Hoe het Wmo-beleid in uw gemeente is geregeld, kunt u navragen bij het Wmo-loket in uw gemeente.

Of u kunt het lezen op de website van de gemeente.

Vorzieningen

Er zijn drie soorten voorzieningen: algemene, individuele en collectieve voorzieningen.

Algemene voorzieningen

Algemene voorzieningen zijn voorzieningen waar iedereen gebruik van kan maken, niet alleen mensen met een beperking.

Voorbeelden zijn:

- in een buurthuis komen ook andere mensen
- allerlei mensen gaan met het openbaar vervoer
- als u een cursus doet in de buurt, doen andere mensen daar ook aan mee.

Individuele voorzieningen

Individuele voorzieningen zijn voorzieningen alleen voor u. Bijvoorbeeld een rolstoel of een traplift.

Collectieve voorzieningen

Een collectieve voorziening is een individuele voorziening waar meer mensen met een beperking gebruik van kunnen maken. Een voorbeeld is de regiotaxi.

Informatie geven

Om goede zorg en ondersteuning te kunnen kiezen, heeft u goede informatie nodig.

De gemeente zorgt voor eenvoudige en begrijpelijke informatie. Over voorzieningen, hulp en begeleiding. Maar ook over wat u bij de gemeente kunt bespreken. Of waar u moet zijn als u met uw vraag niet bij de gemeente terecht kunt.

Informatie:

De gemeente zorgt voor eenvoudige en begrijpelijke informatie. Over voorzieningen, hulp en begeleiding. En over wat u bij de gemeente kunt bespreken.

Het Wmo-loket

Iedere gemeente heeft een loket waar u terecht kunt met vragen over voorzieningen, hulp, ondersteuning en begeleiding. Soms is dat Wmo-loket in het gemeentehuis. Soms is het in de buurt. Als u niet weet waar het Wmo-loket is, dan kunt u dat vragen bij het gemeentehuis.

MAYA WIL ONDERSTEUNING BIJ HET OMGAAN MET GELD

Maya vindt het moeilijk om met geld om te gaan en om zelf boodschappen te doen. Maya kreeg hiervoor ondersteuning vanuit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ).

Vorige week kreeg Maya een brief van het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ). In deze brief stond dat de ondersteuning vanuit de AWBZ ophoudt. Maya krijgt geen ondersteuning meer vanuit de AWBZ bij het boodschappen doen. En ook niet meer voor het betalen van haar rekeningen.

Gesprek bij Wmo-loket

Maya is samen met haar begeleider naar het Wmo-loket gegaan. De brief van het CIZ namen zij mee.

Bij het Wmo-loket praatten zij over wat er aan de hand was. En hoe zij dit konden oplossen.

De medewerker van het Wmo-loket vertelde over het Maatje project. Het Maatje project zorgt ervoor dat er iemand kan helpen bij het omgaan met geld.

Toch weer ondersteuning

Iedere week komt er nu iemand van het Maatje project bij Maya langs. Om te helpen met het betalen van haar rekeningen.

Daarnaast komt Wilma van de thuiszorg drie keer in de week langs. Wilma doet samen met Maya de boodschappen. Dat is nog gezellig ook.

Zo krijgt Maya toch weer de ondersteuning die zij nodig heeft.

Hoe regelt u uw ondersteuning met de gemeente?

U heeft ondersteuning nodig om mee te kunnen doen in de maatschappij. De gemeente gaat daarom met u praten over wat voor u de beste oplossing is.

Gesprek voorbereiden

Soms is het lastig om uit te leggen wat uw probleem is.

Of om te zeggen wat u graag wilt.

Het is daarom goed om het gesprek over uw probleem voor te bereiden.

Dat kunt u doen met iemand van MEE. Dit is een organisatie voor mensen die vragen hebben over leven met een beperking.

Of u kunt het gesprek voorbereiden met iemand die u goed kent, zoals familie of een vriend.

U kunt thuis alvast nadenken over de volgende vragen:

- Wat is het probleem precies?
- Wanneer heb ik last van het probleem?
- Wat wil ik straks kunnen doen?
- Wat zijn oplossingen om gewoon mee te kunnen doen?

De antwoorden kunt u opschrijven en meenemen naar het gesprek.

Iemand meenemen

Als u voor een gesprek naar het Wmo-loket gaat, kunt u iemand mee nemen.

Ook kunt u vragen of mensen van het Wmo-loket bij u thuis komen.

Nadenken over oplossingen

In het gesprek met mensen van het Wmo-loket, bespreekt u uw problemen.

U denkt ook samen na over oplossingen.

Er zijn vier soorten oplossingen:

1. dingen die u zelf kunt doen, op de manier die u zelf graag wilt
2. vrienden of familie vragen om u te helpen
3. kijken of er vrijwilligers zijn die u kunnen ondersteunen of begeleiden
4. een voorziening aanvragen bij het Wmo-loket.

Vorbereiden:

Soms is het lastig

om uit te leggen wat

uw probleem is.

Het is daarom goed

om het gesprek over

uw probleem voor

te bereiden.

Uw ondersteuning aanvragen

Uit het gesprek met de gemeente komt naar voren welke ondersteuning het beste bij u past.

U vraagt deze ondersteuning aan bij de gemeente. De gemeente beslist dan of u dit krijgt. En hoeveel ondersteuning u krijgt.

Gemeente neemt beslissing

Als de aanvraag voor ondersteuning vanuit de Wmo is ingediend, neemt de gemeente binnen acht weken een beslissing.

De beslissing krijgt u in een officiële brief thuisgestuurd. Dit heet 'beschikking'.

Bezwaar maken

Bent u het niet eens met de genomen beslissing? Dan kunt u een brief sturen waarin staat dat u het niet eens bent met de beslissing. Dit heet 'bezwaar maken'. De mensen van het Wmo-loket kunnen u uitleggen hoe dit moet. U kunt ook aan MEE vragen om te helpen bij bezwaar maken naar de gemeente.

SANNE EN GIEL WILLEN ONDERSTEUNING BIJ VERVOER

Sanne en Giel wonen in een gezinsvervangend tehuis. Zij kunnen niet zelfstandig met het openbaar vervoer reizen. Zij willen wel graag weg en dingen doen, net als anderen.

Korting voor regiotaxi

Sanne en Giel vroegen bij het Wmo-loket van de gemeente of zij korting konden krijgen voor het reizen met de regiotaxi. De gemeente zei hier eerst nee tegen. De gemeente vond dat Sanne en Giel wel met het openbaar vervoer konden reizen. En begeleiding moesten zij regelen bij het gezinsvervangend tehuis.

Niet mee eens

Sanne en Giel waren het niet eens met het besluit van de gemeente. Zij maakten bezwaar. Begeleiding bij vervoer naar sociale activiteiten hoort bij de Wmo. Dat moet door de gemeente worden geregeld. Ook moet de gemeente goed kijken naar de vragen van de mensen die naar het Wmo-loket komen. De medewerker moet met de mensen in gesprek. Samen kijken zij naar een goede oplossing. De gemeente had dit niet gedaan.

Met gemeente in gesprek

Sanne en Giel gaan opnieuw met de gemeente in gesprek over hun vraag. De gemeente neemt dan een nieuw besluit.

Hoe wordt uw ondersteuning betaald?

De ondersteuning die u regelt bij de gemeente, moet worden betaald. Dat kan op verschillende manieren.

Zorg in natura

U kunt zorg in natura krijgen. U krijgt de ondersteuning die u nodig heeft dan direct van een zorgaanbieder.

De gemeente kiest de zorgaanbieder en geeft hem het geld dat nodig is voor uw ondersteuning.

U hoeft dus zelf niets te regelen.

Persoonsgebonden budget

Met een persoonsgebonden budget (pgb) krijgt u geld van de gemeente om zelf uw ondersteuning te regelen.

U mag dan zelf uitkiezen wie u gaat ondersteunen.

U kunt bijvoorbeeld een professionele hulp in de huishouding regelen.

Maar u kunt ook een familielid of vriend betalen om u te helpen in de huishouding.

Welke ondersteuning?

U kunt dit pgb bij de gemeente aanvragen voor de volgende ondersteuning:

- hulp in het huishouden
- vervoer in de gemeente
- mensen ontmoeten.

U mag het pgb alleen voor voorzieningen, hulp en begeleiding gebruiken.

U mag dus niet iets anders kopen van uw pgb geld.

Zelf regelen

Als u een pgb heeft, moet u wel heel veel dingen zelf regelen.

Ook moet u zelf de administratie doen.

U kunt anderen vragen om u te helpen.

Familie, vrienden of een organisatie als MEE.

Zorg in natura en pgb

U kunt ook zorg in natura en pgb samen gebruiken.

Als u sommige dingen zelf wilt regelen. En als u andere dingen door de zorginstelling wilt laten regelen.

Persoonvolgend budget?

Een andere mogelijkheid is het persoonsvolgend budget.

Het kan zijn dat de voorzieningen van de gemeente niet bij uw situatie passen. Dan moet u dus ergens anders ondersteuning halen.

De gemeente heeft dan een bedrag aan geld voor u.

U krijgt dat geld niet zelf. Maar u kunt wel zelf kiezen waaraan u het geld besteedt. En aan wie u het geld wilt geven. De gemeente houdt de administratie bij van het geld dat u uitgeeft.

De mensen bij het Wmo-loket kunnen u hier meer over vertellen.

Kiezen

Vindt u het moeilijk om te kiezen welke betaling het beste bij u past?

U kunt aan de mensen van het Wmo-loket vragen of ze met u mee willen denken.

U kunt dit ook vragen aan iemand van MEE.

Hoe kunt u meepraten over de Wmo?

Als inwoner van een gemeente kunt u meepraten over de Wmo.
Gemeenten weten vaak niet wat mensen met een beperking nodig hebben.

U kunt uw gemeente helpen. Vertel uw gemeente wat mensen met een beperking nodig hebben. Bij het wonen, het werken en bij vrije tijd. Laat uw stem horen. Zo helpt u niet alleen u zelf maar ook andere mensen.

Gemeente moet luisteren
Gemeenten moeten naar de wensen van de inwoners luisteren. Daarna mag de gemeente pas plannen maken.

Gemeenten vragen ook advies aan belangenorganisaties en cliëntenorganisaties.

Op verschillende manieren meepraten

U kunt op verschillende manieren meepraten over de Wmo.

- **Wmo-raad**

Bijna elke gemeente heeft een Wmo-raad.

In de Wmo-raad zitten mensen die zelf ook gebruik maken van de Wmo. Zij praten mee met de gemeente over de plannen die de gemeente maakt voor de Wmo.

De gemeente moet naar de mensen in de Wmo-raad luisteren.

- **Lokaal platform**

In veel gemeenten zijn groepen mensen bezig met belangenbehartiging. Een lokaal platform of een lokale werkgroep. In een platform of werkgroep zitten vertegenwoordigers van mensen met verschillende beperkingen. Het platform of de werkgroep kan advies geven aan de gemeente.

- **LFB**

U kunt uw wensen vertellen tijdens een bijeenkomst van een belangenorganisatie waar u lid van bent. Bijvoorbeeld de LFB of Onderling Sterk. Dit is een belangenvereniging voor en door mensen met een verstandelijke beperking. Of in een cliëntenraad van een woon- of werkvoorziening. U kunt dan samen een brief schrijven aan de gemeente met daarin de wensen over de Wmo.

- **Gemeenteraadsleden uitnodigen**

U kunt als (cliënten)raad of organisatie ook mensen van de gemeente uitnodigen op een bijeenkomst.

U kunt dan vragen stellen aan de gemeenteraadsleden.

U kunt vertellen wat u mist. En u kunt vertellen wat u wilt dat de gemeente gaat doen.

MEEPRATEN EN MEEDENKEN VOORBEREIDEN

Heeft u een vraag over de Wmo?

- **Denk dan eerst goed na over hoe u over de vraag wilt gaan vertellen.**
- **Kijk of er andere mensen zijn die dezelfde vraag hebben. Samen sta je sterker.**
- **Denk na over wat u anders wilt.**
- **Zoek zoveel mogelijk informatie bij wat u wilt. Kijk dan ook wat wel en wat niet mogelijk is. Misschien kent u voorbeelden hoe het ergens anders goed is geregeld. Die kunt u dan vertellen.**
- **Zoek de samenwerking met andere organisaties. Bijvoorbeeld cliëntenraden, lokale platforms, Wmo-raden.**

JAN GAAT IN GESPREK MET IEMAND VAN DE GEMEENTE

**Jan wil meer samen doen met andere mensen in de buurt.
Bijvoorbeeld naar een gewone club gaan om te sporten.
Of meedoen aan een cursus gezond koken in een buurthuis.
Jan kan daar geen duidelijke informatie over vinden.
Hij denkt ook dat er niet veel mogelijk is voor hem in de buurt.
Jan wil hier over praten met iemand van de gemeente.**

Project 'Op de kaart'

Jan doet mee met een project dat heet 'Op de kaart'.
In dit project gaan mensen met een verstandelijke beperking in gesprek met medewerkers van de gemeente.
Zij vertellen de medewerkers wat zij nodig hebben om mee te doen in de gemeente.

Contact met medewerker gemeente

Jan vertelt over zijn ervaringen met contacten in de buurt.
Jan vertelt ook dat hij informatie mist. En de informatie die er is, vindt hij moeilijk.
Jan vindt het fijn dat hij dit kan vertellen aan de medewerker van de gemeente. De medewerkers van de gemeente krijgt zo ook veel tips van Jan.

Gesprek voorbereiden

De mensen die meedoen aan het project 'Op de kaart' bereiden het gesprek met de medewerker van de gemeente eerst voor. Zij denken na over hun vraag of probleem.
Met welke punten van de Wmo heeft hun vraag of probleem te maken?

Bijvoorbeeld: met informatie, met advies of ondersteuning, met contacten en activiteiten in de buurt, met voorzieningen of met toegankelijkheid?

De medewerkers van de gemeente leren in het project hoe je op een goede manier met mensen met een verstandelijke beperking in gesprek gaat.

Stem laten horen

Door een project als 'Op de kaart' kunnen mensen met een beperking hun stem goed laten horen.

Medewerkers van de gemeente weten wat mensen met een beperking nodig hebben om mee te kunnen doen.

Meer informatie

Website gemeente

Wilt u meer weten over de Wmo in uw gemeente, over de Wmo-raad of over het Wmo-loket? Ga dan naar de website van uw gemeente. Daar vindt u ook contactadressen van mensen.

Programma VCP

Wilt u meer weten over de Wmo in het algemeen? En over de Wmo activiteiten van lokale platforms of werkgroepen? Ga dan naar de website van Programma VCP: www.programmavcp.nl

MEE

MEE is een vereniging voor mensen die vragen hebben over leven met een beperking. Dat kan gaan over het praten over zorg en ondersteuning, het regelen van een pgb of het ondersteunen bij contacten met de gemeente. Er is ook een MEE bij u in de buurt. Kijk voor meer informatie op www.mee.nl

LFB

De LFB kan ook meer informatie geven over meepraten over de Wmo. De LFB is een belangenvereniging voor en door mensen met een verstandelijke beperking. De LFB en Onderling Sterk verenigingen organiseren themacafés of bijeenkomsten over onderwerpen die met de Wmo te maken hebben. U kunt bij hen ook terecht met vragen over de Wmo of pgb. Kijk voor meer informatie op www.lfb.nu

Platform VG

Platform VG is de organisatie voor belangenbehartiging van mensen met een verstandelijke beperking, hun ouders en vertegenwoordigers.

Kijk voor meer informatie op www.platformvg.nl

CG-Raad

De Chronisch zieken en Gehandicaptenraad (CG-Raad) komt op voor de belangen van mensen met een handicap of chronische ziekte.

Kijk voor meer informatie op www.cg-raad.nl

Colofon

Met de Wmo doet iedereen gewoon mee

De Wet maatschappelijke ondersteuning eenvoudig verteld

Tekst en redactie

Programma VCP

Illustraties

De Ruimte Ontwerpers,
Sjors Houkes

Vormgeving

RAAK Grafisch Ontwerp

Druk

Jan Evers drukkerij

Meer informatie

Programma VCP
info@programmavcp.nl
www.programmavcp.nl

© Programma VCP, 2011

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar worden gemaakt, op wat voor manier dan ook, zonder toestemming van de auteurs en de uitgever.